

การมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่ส่งผลต่อ  
การพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม  
People Participation and Roles of Local Administrators Affecting Local  
Development in Nakhon Pathom Province

พจนา ปัทมกรภักดี\*, ภมร ชันธะหัตถ์\*\*, ธนิศร ยืนยง\*\*\*

Potjana Pattamakornpakdee\*, Phamorn Khanthahat\*\*, Tanisorn Yeunyong\*\*\*

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Pathumthani University

Received: June 4, 2022 Revised: February 19, 2024 Accepted: May 13, 2024

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น และการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม (2) เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชน และบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม และ (3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาท้องถิ่นของในจังหวัดนครปฐม เป็นวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรเป้าหมาย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 20 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ และบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน ด้านการแก้ไขปัญหาชุมชน ด้านการเสนอแผนงานหรือโครงการ และด้านการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ตามลำดับ (2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม กับบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในด้านการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน และด้านการแก้ไขปัญหาชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (3) ควรส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

**คำสำคัญ:** การมีส่วนร่วมของประชาชน, บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น, การพัฒนาท้องถิ่น

**Abstract**

The research purposes were: (1) to study the level of public participation, roles of local administrators, and local development in Nakhon Pathom Province; (2) to study the public participation and roles of local administrators affecting the local development in Nakhon Pathom Province; and (3) to present the guidelines for promoting public participation and the role of administrators in local development in Nakhon Pathom Province. This was the quantitative research and quantitative research. The target population was the people aged 18 years and over, and had household registration in Nakhon Pathom Province. The sample group for quantitative research was the 400 people, and the research instrument was the questionnaire. The sample group for qualitative research was the 20 people, and the research instrument was the in-depth interview form. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis, and correlation analysis.

The research findings were: (1) the public participation in local development in Nakhon Pathom Province found the overall was at high level; the descending mean were: the aspect of participation in decision-making, the aspect of participation in activity operations, the aspect of participation in receiving benefits, and the aspect of participation in assessment, respectively; and the roles of local administrators in Nakhon Pathom Province found the overall was at high level; the descending mean were: the aspect of leadership in community development, the aspect of promotion of community participation, the aspect of community problem solving, the aspect of proposing plans or projects, and the aspect of custom and tradition promotion, respectively; (2) the public participation in the aspect of participation in decision-making, and the aspect of participation in activity operations versus the roles of local administrators in the aspect of custom and tradition promotion, the aspect of promotion of community participation, and the aspect of community problem solving affected the local development in Nakhon Pathom Province at statistical significance level .05; and (3) should promoted the aspect of participation in decision-making and the aspect of participation in activity operations for sustainable local development.

**Keywords:** public participation, roles of local administrators, local development

**บทนำ**

การมีส่วนร่วมของประชาชน (public participation) นับเป็นหลักการที่เป็นสากล และได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญต่อสังคมในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้จากการตราหลักการมีส่วนร่วมไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หมายถึง กระบวนการที่ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ

แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาแนวทางเลือก และการตัดสินใจต่าง ๆ ที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ดังนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมกระบวนการตั้งแต่ริเริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจและรับรู้/เรียนรู้ร่วมกัน หรือเกิดการปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย จุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับทางผลงานวิชาการก็ได้สร้างองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนของกระบวนการมีส่วนร่วมที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ความสำเร็จด้านการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาท้องถิ่น คือ การแก้ไขปัญหาที่นำไปสู่สภาพที่ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมีทิศทาง เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ มีกระบวนการและมีโครงสร้างไว้อย่างชัดเจนแล้วมีการดำเนินการร่วมมือกันของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของพื้นที่พัฒนานั้น ๆ นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริม การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การสร้างแรงจูงใจ การร่วมรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมจะมีผลต่อการดำเนินงานในชุมชนอีกด้วย

จากข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทของผู้บริหาร ในการพัฒนาท้องถิ่นของในจังหวัดนครปฐม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ทั้งทางวิชาการและทางปฏิบัติต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น และการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทของผู้บริหาร ในการพัฒนาท้องถิ่นของในจังหวัดนครปฐม

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### เชิงปริมาณ

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดนครปฐม ซึ่งประกอบด้วย อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอสามปราน และอำเภอพุทธมณฑล จำนวน 920,030 คน เป็นชาย จำนวน 441,351 คน หญิง จำนวน 478,679 คน (รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ. 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane,

1973 : 727-728) ซึ่งสามารถการแทนค่าในสูตรของ ทาโร ยามาเน โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

#### เชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเจาะจงศึกษาจากประชาชนที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยแบ่งออกเป็น 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอสามพราน อำเภอพุทธมณฑล จำนวน 20 คน แบ่งออกเป็นผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 3 คน และประชาชน 17 คน

การสุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

วิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มกลุ่ม (cluster sampling) สุ่มได้อำเภอจังหวัด

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยอาศัยสัดส่วน (proportional stratified sampling) กระจายไปตามอำเภอ

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับสลาก (lottery sampling) ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 400 ตัวอย่าง

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

##### วิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaires) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นจากแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม

##### วิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นจากแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม

#### ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดนครปฐม คือ ประชาชนให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมของชุมชนให้มีความสำคัญต่อมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มุ่งเน้นการพิจารณาการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารตามช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ เพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ของตน

2) บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม คือ ผู้บริหารมีบทบาทต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการแสดงความคิดเห็น การร่วมปฏิบัติงาน การตัดสินใจ การประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้กระบวนการทำงานมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีการสื่อสารที่เข้าใจได้ง่ายและทั่วถึง ทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน และสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมได้สูง มีการเผยแพร่การทำงานตามสื่อขององค์กร และเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเสนอแนะปัญหา แนวทางการแก้ไข มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

3) การพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม คือ ผู้บริหารท้องถิ่นบริหารจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยความโปร่งใส สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงระบบการบริการด้านสาธารณสุข จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ก่อนการลงมือปฏิบัติงาน และมีการกระจายข่าวสารความต่อเนื่อง

### อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ผลจากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุต มาลาแวจันท์ และวราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร (2559) วิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมการพัฒนาชุมชน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

2) ผลจากการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เมื่อเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน ด้านการแก้ไขปัญหาชุมชน ด้านการเสนอแผนงานหรือโครงการ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐบุรุษ คัมทรัพย์ (2563) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพและวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่ตำบลพระยาบันลือและคลองพระยาบันลือ สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ภาพรวมอยู่ใน

ระดับปานกลาง พบว่า มีการจัดกิจกรรมสืบทอดและบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามชุมชน 2) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ประชาชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนได้ และร่วมรับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชน 3) ด้านการเสนอแผนงานหรือโครงการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรมและแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน 4) ด้านการเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจนและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน 5) ด้านการแก้ไขปัญหาชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการวางแผนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน ณัฐภาพ ศรีสันต์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

3) ผลจากการศึกษา พบว่า การพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มาก 4 ด้าน ปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาด้านโครงสร้าง รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างสังคมให้เข้มแข็ง ด้านการพัฒนาด้านการบริหารจัดการน้ำ ด้านการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาด้านการบริหารจัดการและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงเยาว์ ทองสุข (2558) ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอสี่เกา จังหวัดตรัง สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาด้านโครงสร้าง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า โครงการก่อสร้างถนนมีการสร้างสาธารณูปโภคไปพร้อมกับระบบแสงสว่าง รางระบายน้ำ สะพานลอย และทางเท้า 2) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างสังคมให้เข้มแข็ง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการจัดกิจกรรมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Beadle Brown et al. (2008) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชน ในแคมเบอร์เวล 3) ด้านการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า สถานศึกษาปลูกฝังให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการทำกิจกรรมและการแสวงหาความรู้ 4) ด้านการพัฒนาด้านการบริหารจัดการและบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการ 5) ด้านการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ให้ความรู้ คำแนะนำในเรื่องการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในระยะยาวได้อย่าง 6) ด้านการพัฒนาด้านการบริหารจัดการน้ำ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐกร กาญจนจิรเดช (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร จัดการน้ำอย่างยั่งยืนของจังหวัดอุทัยธานี ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

### ข้อเสนอแนะ

1. ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การทำงานขององค์กรท้องถิ่นเกิดความโปร่งใสและยึดตามหลักการบริหารนิยธรรม
2. หน่วยงานควรสร้างช่องทางในการติดต่อ สื่อสาร และประสานงานกับประชาชน พร้อมทั้งควรเร่งหาแนวทางสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานกับประชาชน เพื่อลดช่องว่างระหว่างกัน และ

หากหน่วยงานมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนแล้ว ประชาชนย่อมต้องการให้ ความร่วมมือต่อการดำเนินงานหน่วยงาน ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างราบรื่น

3. หน่วยงานควรมีการจัดตั้งเวทีสาธารณะในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นการรับทราบปัญหา ความต้องการของประชาชน รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

4. หน่วยงานควรจัดโครงการหรือกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนกลุ่มดังกล่าวมีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ที่ทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมเสนอแนะฟังความคิดเห็น ร่วมกัน พัฒนาท้องถิ่นสร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผน ว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นการวางแผนของประชาชน ไม่ใช่เป็นแผนของทางราชการ รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของ เจ้าหน้าที่ทุกระดับควบคู่กันไปด้วย พร้อมทั้งปรับกระบวนการทำงานเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
2. ควรศึกษาวิจัยการวิเคราะห์ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
3. ควรศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลใน จังหวัดนครปฐม
4. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน

#### เอกสารอ้างอิง

- ฐกร กาญจนจิระเดช. (2561). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร จัดการน้ำอย่างยั่งยืนของจังหวัดอุทัยธานี ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ณัฐภาพ ศรีสันต์. (2563). บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ. สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ.
- นงเยาว์ ทองสุข. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอสี่เกา จังหวัดตรัง. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 1(3).
- รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์. (2563). บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพและวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่ตำบลพระยาบันลือและคลองพระยาบันลือ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- วารุต มาลาแวจันท์ และวารารณ เทพสัมฤทธิ์พร. (2559). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอดงใต้ จังหวัดภูเก็ต. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 12(1).
- Beadle-Brown, J., Murphy, G., and DiTerlizzi, M. (2008). Quality of Life for the Camber Well Cohort. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*. 22(4).
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third Edition. New York: Harper and Row.